

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-4692 din 12.08.2022

La nr. 324 din 27.07.2022

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.1134/1997 - art.65, art.65/1 și Legea nr.246/2017 - art.8).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 5 (cinci) file.

Director

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	1987
"15"	08 2022
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8133 din 08.08.2022

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 1134/1997 - art.65, art.65/1 și Legea nr.246/2017 - art.8)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul Republicii Moldova, iar autor nemijlocit sunt Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul, însoțit de nota informativă a acestuia, a fost înregistrat și se regăsește pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează: <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6155/language/ro-RO/Default.aspx>.

Inițiativa întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este protejarea intereselor unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi și eficientizarea guvernării corporative în societățile comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social, întreprinderile de stat și întreprinderile municipale.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul autorităților administrației publice locale de nivelul doi, care, în rezultatul aprobării amendamentelor propuse, vor exercita prerogativa de a delega reprezentanți, în componența organelor de conducere a unor entități de interes public.

Amendamentele propuse pot contribui la promovarea intereselor unității administrativ-teritoriale de nivelul II, fapt care nu este în detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), doar în condițiile revizuirii acestuia potrivit recomandărilor prescrise conform compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".*

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- *denumirea sau numele autorului și a participanților la elaborarea proiectului actului normativ (elaborat de către un deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în condițiile art.47 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.747/1996);*
- *condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite (i) în rezultatul analizei informațiilor din rapoarte societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social, întreprinderilor de stat și întreprinderilor municipale au fost identificate unele lacune în activitatea acestor entități; ii) necesitatea asigurării unui cadru legal unitar în ceea ce privește guvernarea corporativă în cadrul societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social/întreprinderilor de stat, precum protejării intereselor unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi și locuitorilor din cadrul unităților respective în organele de conducere ale*

entităților prenotate);

- *principalele prevederi* ale proiectului și evidențierea elementelor noi (i) obligativitatea includerii reprezentanților autorităților administrației publice locale de nivelul doi (la nivel de municipiu sau la nivel de raion);

ii) limitarea plafonului maxim al alegerii în organele de conducere ale societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, întreprinderilor de stat și întreprinderilor municipale;

iii) revizuirea numărului membrilor consiliul de administrație întreprinderii de stat/municipale;

Se accentuează faptul că amendamentele ce vizează art.8 alin.(1) din Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, nu se regăsesc în redacția definitivă a proiectului. În context, se accentuează necesitatea revizuirii corespunzătoare a prevederilor proiectului, sau excluderea referințelor în cauză din conținutul notei de argumentare.

Subsidiar, în contextul manifestării de către autor a intenției de a opera amendamentul în cauză, se recomandă evaluarea prealabilă a impactului diminuării prezenței statului în organele de conducere asupra:

i) proceselor decizionale în lipsa unei abordări univoce a subiectului dezbătut (*doar 2 membri ai Consiliului*)

ii) rezultatelor financiare a activității entității în speță și transparenței activității organelor de conducere a entității

iii) controlului asupra integrității și folosirii potrivit destinației a bunurilor proprietate publică, transmise entității în cauză, evitării riscurilor financiare, operaționale și de conformitate și asigurării calității raportării financiare

iv) verificării corectitudinii calculării și transferării integrale a dividendelor pentru acțiunile (cotele sociale) deținute de stat în societățile comerciale; etc.

În cele din urmă, se evidențiază faptul că redacția propusă a articolului 65 aliniatul (2) Legea nr. 1134/1997, exclude nejustificat exigențele ce vizează procedura de alegere și numărul minim al membrilor al consiliului societății cu un număr de acționari mai mare decât 100. În context se accentuează necesitatea completării spectrului de argumente expus în cadrul notei informative întru justificarea redacției propuse.

- *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene* (nota informativă nu vizează aspectele date);

- *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare* (Potrivit autorului: „proiectul este corelat cu prevederile actelor legislative în vigoare, care se află în conexiune, mai mult ca atât, modificările și completările propuse nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al actelor legislative amendate”). Totodată, autorul stabilește în dispozițiile finale ale proiectului, prevederi ce vizează obligația Guvernului/CNPF privind revizuirea și ajustarea cadrului normativ conex.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”. Potrivit autorului, implementarea amendamentului propus, nu implică cheltuieli financiare adiționale.

Coroborat cu concluziile analizei compartimentului I.5.1. al prezentului raport de expertiză anticorupție, se remarcă *întrunirea parțială* a exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 și se recomandă autorului completarea spectrului de argumente expus cu aspectele deficitare evidențiate în compartimentul I.5.1., pentru asigurarea forței probante necesare a notei informative a proiectului și justificarea inițiativei înaintate.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

Textul proiectului este expus, preponderent, într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017. Excepție în acest sens, constituie prevederile ce vizează spectrul de obligații asumat de către reprezentantul administrației publice locale de nivelul doi, în cadrul organelor de conducere ale întreprinderilor de stat/societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social, amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi. Deficiența în speță, a fost analizată minuțios în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție, cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme contradictorii, ce reglementează distinct categoriile de subiecți ce pot exercita calitatea de reprezentant al administrației publice locale în cadrul organelor de conducere ale întreprinderilor de stat/societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, vizează preponderent activitatea entităților publice/agenților publici responsabili de selectarea/delegarea/controlul activității reprezentantului administrației publice locale în cadrul organelor de conducere ale întreprinderilor de stat/ societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social (*consiliile raionale*). Analiza prevederilor propuse, denotă unele deficiențe care pot determina riscuri de corupție aferente proceselor reglementate. Aspectele date au fost analizate suplimentar în conținutul compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Art.I pct.1, 4 (art.65 alin.(2); art.65/1 alin.(3) lit.a) al Legii nr.1134/1997); Art.II pct.2 (art.8 alin. (2/4) lit.a) al Legii nr.246/2017);

Art.I. - Legea nr. 1134/1997 cu privire la societățile pe acțiuni (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, Nr. 372-382 art.341) se modifică după cum urmează:

1. La articolul 65 aliniatul (2) va avea următorul cuprins: "(2) Componenta numerică a consiliului societății se stabilește în statutul societății, în regulamentul consiliului societății sau în hotărârea adunării generale a acționarilor și va fi nu mai mică de 3 persoane, iar în cazul societăților în care cota statului depășește 50% din capitalul social – nu mai mică de 5 persoane, în care vor fi incluși și reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei și/sau ai organului abilitat cu administrarea și deținutarea proprietății publice și/sau , după caz, societății civilă sau mediului academic și/sau autorităților publice locale ale unității administrativ-teritoriale unde este înregistrată societatea și are adresa juridică"

4. Legea nr.1134/1997 cu privire la societățile pe acțiuni se completează cu articolul 65¹ care va avea următorul conținut: [...] (3) Reprezentat/reprezentanți din partea autorităților ale administrației publice locale ale unității administrativ-teritoriale de nivelul doi aleși în modul stabilit în organele de conducere (Consiliul , Comisia de cenzori) societăților în care cota statului depășește 50% din capitalul social amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi este obligat:

a) se exercită atribuțiile sale în conformitate strictă cu prevederile Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni și în interesul cetățenilor – locuitorilor unității administrativ-teritoriale de nivelul doi;

Art.II. - Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.441-450, art.750), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

2. Articolul 8 se completează [...] (2⁴) Reprezentat/reprezentanți din partea autorităților ale administrației publice locale aleși în modul stabilit în organele de conducere (Consiliul de administrație, Comisia de cenzori) întreprinderilor de stat amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi este obligat:

a) se exercită atribuțiile sale în conformitate strictă cu prevederile Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală și în interesul cetățenilor – locuitorilor unității administrativ-teritoriale de nivelul doi;

Obiecții:

Utilizarea sintagmei „și/sau autorităților publice locale ale unității administrativ-teritoriale unde este înregistrată societatea și are adresa juridică”, în cadrul art.65 alin.(2) al Legii nr.1134/1997 (Art.I pct.1 al proiectului), atribuie caracter contradictoriu novației propuse, or potrivit conceptului propus de către autor și justificat în cadrul notei de argumentare a proiectului, acesta vizează instituirea mecanismului de delegare a reprezentanților administrației publice locale de nivelul doi în cadrul organelor de conducere a întreprinderilor de stat/ societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social, amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi.

Potrivit art.174 alin.(1)-(2) Cod Civil al RM nr.1107-XV din 06 iunie 2002 „(1) Statul și unitățile administrativ-teritoriale participă la raporturile juridice civile pe poziții de egalitate cu celelalte subiecte de drept. Atribuțiile statului și ale unităților administrativ-teritoriale se exercită în asemenea raporturi de organele acestora, în

conformitate cu competența lor.

(2) Organele împuternicite să exercite o parte din funcțiile (atribuțiile) Guvernului posedă personalitate juridică doar dacă aceasta decurge din prevederile legii sau, în cazurile expres prevăzute de lege, din actele autorităților administrației publice centrale sau locale.”

Totodată, în conformitate cu prevederile art.43 alin.(1) lit.c), d) al Legii privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28 decembrie 2006: (1) Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea stabilite la art.4 alin.(2) din Legea privind descentralizarea administrativă, consiliul raional [...]:

c) decide privind administrarea bunurilor domeniilor public și privat ale raionului;

p) decide sau, după caz, propune înființarea, în condițiile legii, de instituții publice și întreprinderi de interes raional, precum și participarea la fondarea societăților comerciale;

Astfel, apreciind prin prisma prevederilor art.174 alin.(1)-(2) Cod Civil al RM nr.1107-XV din 06 iunie 2002, coroborat cu prevederile cadrului normativ pertinent ce delimitează limita competenței funcționale a autorităților administrației publice locale de nivel II, se remarcă disproporționalitatea amendamentului propus.

Exercitarea prerogativei de delegare și participare a reprezentantului administrației publice locale de nivelul doi, în cadrul organelor de conducere întreprinderilor de stat/societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social, amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi, excede limita competenței funcționale a entității vizate, condiționând caracterul excesiv al atribuției date (în raport cu statutul autorităților administrației publice locale de nivelul doi).

Recrudescența caracterului excesiv și impropriu al atribuției în speță, este accentuată de reglementarea ambiguă a obligațiilor reprezentantului, or autorul, operează în acest sens cu norme generale, care nu permit *primo* delimitarea clară, cu certitudine și în termeni cuantificabili a obligațiilor reprezentantului, *secundo* aprecierea rezultatelor activității acestuia.

Sub acest aspect, se remarcă faptul că potrivit rigorilor de tehnică legislativă pertinente conținutul proiectului actului normativ se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc (art.54 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017). Desconsiderarea exigențelor prenotate în contextul reglementării atribuțiilor exercitate de către agenții publici (în virtutea exercitării atribuțiilor de putere publică), condiționează multiple incidente de integritate/riscuri de corupție aferente proceselor reglementate admise atât de către agentul public responsabil de exercitarea atribuției în speță/persoană care are/susține că are influență asupra acestuia, cât și de către exponenții mediului privat, care vor fi tentați de a recurge la metode corupte întru determinare agentului public de a aprecia, într-o anumită formulă, atribuțiile aferente exercitării calității de *reprezentant*. În aceeași ordine de idei, se accentuează faptul că, neîntrunirea exigențelor de calitate a normei juridice, condiționează realizarea formală a activității de către reprezentant și periclitează realizarea finalității scontate prin amendamentele propuse (*promovarea intereselor unității administrativ-teritoriale de nivelul II*).

Recomandări:

Inițiativa propusă, urmează a fi revizuită sub aspect conceptual, or „*promovarea intereselor unității administrativ-teritoriale de nivelul II*”, trebuie în mod indispensabil realizată de către eventualul reprezentant al autorităților administrației publice locale de nivelul II potrivit unor obiective clar prestabilite și revizuite periodic de către entitatea care îl delegează, cu stabilirea unor indici cuantificabili exhaustivi ce vor permite aprecierea univocă a conformității acestuia.

Factori de risc:

- Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice
- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului

	<ul style="list-style-type: none"> - corupere activă - nerespectare a regimului cadourilor - corupere pasivă - trafic de influență - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - influențare necorespunzătoare ● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu
--	--

- 2 -

Art.I pct.4 (art.65/1 alin.(3) lit.c) al Legii nr.1134/1997); Art.II pct.2 (art.8 alin.(2/4) lit.a), c) al Legii nr.246/2017);

Art.I. - Legea nr. 1134/1997 cu privire la societățile pe acțiuni (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, Nr. 372-382 art.341) se modifică după cum urmează:

4. Legea nr.1134/1997 cu privire la societățile pe acțiuni se completează cu articolul 65¹ care va avea următorul conținut: [...] (3) Reprezentat/reprezentanți din partea autorităților ale administrației publice locale ale unității administrativ-teritoriale de nivelul doi aleși în modul stabilit în organele de conducere (Consiliul , Comisia de cenzori) societăților în care cota statului depășește 50% din capitalul social amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi este obligat:

c) se prezintă în cadrul ședinței Consiliului municipal/raional cu titlu de informare un raport anual privind activitatea sa și, după caz, propunerile de îmbunătățire a situației soluționarea căroră ține de competența Consiliului municipal/raional;

Art.II. - Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.441-450, art.750), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

2. Articolul 8 se completează [...] (2⁴) Reprezentat/reprezentanți din partea autorităților ale administrației publice locale aleși în modul stabilit în organele de conducere (Consiliul de administrație, Comisia de cenzori) întreprinderilor de stat amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi este obligat:

c) se prezintă în cadrul ședinței Consiliului municipal, după caz, Consiliului municipal cu titlu de informare un raport anual privind activitatea sa și, după caz, propunerile de îmbunătățire a situației soluționarea căroră ține de competența Consiliului municipal/raional;

Obiecții:

Prevederile evidențiate supra, tind să reglementeze un mecanism de control al activității reprezentantului autorităților administrației publice locale de nivelul II, în cadrul organelor de conducere a întreprinderilor de stat/ societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social, amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi.

Totodată, analiza reglementărilor propuse, denotă insuficiența acestora sub aspectul raportării activității de către reprezentant și evaluării rezultatelor activității acestuia de către entitatea publică care l-a delegat. Deficiențele în speță, denotă ineficiența și aspectul formal al mecanismului de control stabilit. În context, se accentuează faptul că eventuala conștientizare a ineficienței reglementărilor referitoare la supravegherea și controlul activității agentului public în domeniile vulnerabile, poate determina manifestarea intereselor personale ale agentului public și comiterea abuzurilor.

Recomandări: Reglementarea exhaustivă a unor exigențe ample de raportare a reprezentantului (exigențe privind evaluarea activității economico-financiare a entității și tendinței/planurilor de dezvoltare; evaluarea transparenței activității organelor de conducere a entității și conformității folosirii bunurilor proprietate publică, transmise entității în cauză, evitării riscurilor financiare, operaționale și de conformitate; aprecierea calității raportării financiare; delimitarea carențelor care obstrucționează dezvoltarea entității sau periclitează realizarea interesului public al unității administrativ-teritoriale de nivelul II, etc.)	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa/insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public) 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale

- 3 -

Art.II pct.2 (art.8 alin.(2/2) al Legii nr.246/2017) Art.II. - Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.441-450, art.750), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 2. Articolul 8 se completează cu aliniatul (2 ²), aliniatul (2 ³) și aliniatul (2 ³) care vor avea următorul conținut: "(2 ²) În vederea reprezentării și protejării intereselor unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi și locuitorilor din cadrul unităților respective în organele de conducere întreprinderilor de stat (Consiliile de administrație, Comisiile de cenzori) care sunt amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi <u>va fi înaintat și ales</u> în condițiile Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală cel puțin un reprezentat al Consiliului municipal/rational și/sau autorităților ale administrației publice municipale/raionale și/sau serviciilor publice desconcentrate de specialitate."	
Obiecții: Prevederile proiectului, sunt ambigui sub aspectul delimitării procedurii administrative desfășurate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul II, în contextul selectării candidaților înaintați în cadrul organelor de conducere a întreprinderilor de stat/societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social, amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi. Reglementarea lacunară a procedurilor administrative pe care le gestionează entitățile publice, determină discreția periculoasă a agentului public responsabil, de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public. Subsidiar, se remarcă faptul că prevederile proiectului nu reglementează exhaustiv criteriile de selectare a candidaților prenotați, fapt care creează precondiții pentru aprecierea arbitrară a potențialilor candidați/promovarea intereselor unor anumiți subiecți în detrimentul interesului public general.	
Recomandări: Reglementarea procedurii și criteriilor de selectare a candidaților înaintați în cadrul organelor de conducere a întreprinderilor de stat/societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social, amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi.	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - trafic de influență - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - influențare necorespunzătoare

- nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism

IV. Concluzia expertizei

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este protejarea intereselor unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi și eficientizarea guvernării corporative în societățile comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social, întreprinderile de stat și întreprinderile municipale.

Inițiativa întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile *art.8 lit.b)* al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu *întrunirea parțială* a exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. În contextul dat, se recomandă autorului completarea spectrului de argumente expus, după cum urmează:

- justificarea excluderii exigențelor ce vizează procedura de alegere și numărul minim al membrilor al consiliului societății cu un număr de acționari mai mare decât 100 din conținutul art.65 alin.(2) Legea nr.1134/1997;

- excluderea referințelor privind amendarea art.8 alin.(1) din Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, întrucât acestea nu se regăsesc în redacția definitivată a proiectului. În contextul manifestării de către autor a intenției de a opera amendamentul în cauză, se recomandă evaluarea prealabilă a impactului diminuării prezenței statului în organele de conducere asupra:

i) rezultatelor financiare a activității entității în speță și transparenței activității organelor de conducere a entității

ii) controlului asupra integrității și folosirii potrivit destinației a bunurilor proprietate publică, transmise entității în cauză, evitării riscurilor financiare, operaționale și de conformitate și asigurării calității raportării financiare

iii) verificării corectitudinii calculării și transferării integrale a dividendelor pentru acțiunile (cotele sociale) deținute de stat în societățile comerciale; etc.

Exercitarea prerogativei de delegare și participare a reprezentantului administrației publice locale de nivelul doi, în cadrul organelor de conducere ale întreprinderilor de stat/societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social, amplasate pe teritoriu unității administrativ-teritoriale de nivelul doi, excede limita competenței funcționale a entității vizate, condiționând caracterul excesiv al atribuției date (în raport cu statutul autorităților administrației publice locale de nivelul doi).

Totodată, se remarcă faptul că prevederile proiectului urmează a fi evaluate inclusiv prin prisma

concluziilor raportului *OECD*, elaborat în contextul desfășurării runde a 5-a de monitorizare a implementării Planului anticorupție de la Istanbul și evaluării Reformelor în domeniul anticorupție desfășurate în RM, după cum urmează https://read.oecd-ilibrary.org/governance/anti-corruption-reforms-in-moldova_9bb0367e-en#page13 (capitolul 8.5), ce vizează în special:

- ambiguitatea procedurii administrative de selectare a candidaților înaintați în cadrul organelor de conducere a întreprinderilor de stat/ societăților comerciale în care cota statului depășește 50% din capitalul social;
- insuficiența mecanismelor de supraveghere și control a reprezentantului prenotat.

Deficiențele prenotate, pot condiționa disfuncționalitatea mecanismului propus de autor și multiple incidente de integritate/riscuri de corupție aferente proceselor reglementate admise atât de către agentul public responsabil de exercitarea atribuției în speță/persoana care are/susține că are influență asupra acestuia, cât și de către exponenții mediului privat, care vor fi tentați de a recurge la metode corupte întru determinare agentului public de a aprecia, într-o anumită formulă, atribuțiile aferente exercitării calității de reprezentant.

În contextul celor evidențiate supra, se recomandă autorului revizuirea amendamentului propus prin prisma recomandărilor înaintate în prezentul raport de expertiză anticorupție.

08.08.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL, Inspector superior